

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ

Квасній Л.Г., канд. екон. наук, доцент
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
Квасній О.Р., доктор філософії
Дрогобицький фаховий механіко-технологічний коледж

Громада є основною одиницею соціального управління окремих територій. Сільське суспільство моєї країни зазнає глибоких змін, а соціальне управління на місцевому рівні стикається з новими проблемами: розвиток підприємств відстає, соціальне управління та можливості державної служби важко адаптувати, а механізм самоврядування місцевого населення все ще потребує вдосконалення. Проведення дослідження формування та розвитку територіальних громад у новій ситуації сприяє посиленню функцій саморозвитку та обслуговування громад, сприяє кращому зв'язку та взаємодії між державними службами та місцевим самоврядуванням в плані їх самообслуговування. Дослідження організаційно-економічних засад розвитку територіальних громад в Україні дозволило констатувати: децентралізація, в тому числі і податкова децентралізація, секторальні реформи та реформа адміністративно-територіального устрою, яка на даний час результувалися формуванням об'єднаних територіальних громад, забезпечили розподіл відповідальності за розвиток території на користь органів місцевого самоврядування. Це супроводжувалося і передачею на місцевий рівень відповідних ресурсів та повноважень.

Водночас такі зміни стали каталізатором посилення проблеми неефективного та неповного використання ресурсів і можливостей громадами. Недооцінка цієї проблеми як на державному, регіональному, так і на рівні органів місцевого самоврядування веде до набуття нею системного характеру та зростання диференціації розвитку об'єднаних територіальних громад, що є негативним чинником, оскільки зниження рівня диспропорцій розвитку громад було одним з основних завдань реформування [1].

Проведений аналіз розвитку територіальних громад в Україні дозволив виділити такі основні проблеми, які сповільнюють або й перешкоджають розвитку громад і досягненню їх спроможності:

- відсутність в управлінців на рівні органів місцевого самоврядування досвіду щодо забезпечення розвитку територіальних громад;
- неефективні механізми трансформації бюджетного ресурсу, в тому числі і податкових надходжень, у чинник економічного росту адміністративно-територіального формування;
- відсутність стратегічного розуміння розвитку територіальної громади на рівні органів місцевого самоврядування;
- неповне подолання проблеми ресурсної залежності місцевого самоврядування від центру;
- неефективне використання бюджетних коштів громади;

- нестабільність інституційного середовища розвитку громад, їх формування та функціонування в умовах воєнного стану в Україні та нестабільності законодавчого супроводу;
- відсутність балансу між потребами територіальної громади та наявними ресурсами.

Система стратегічних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади повинна включати: стратегію розвитку об'єднаної територіальної громади; план (програму) соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади; інші прогнозні і програмні документи (місцеві програми розвитку) [2].

Також вторгнення Росії в Україну зробило попередні прогнози застарілими, створивши найбільшу загрозу глобальному миру та безпеці за багато років. Закликаючи до якнайшвидшого припинення конфлікту та беручи участь у допомозі територіальним громадам південних та східних областей України, де щоденно точаться бої, ми повинні пам'ятати, що кожна криза водночас є «новим відкриттям», що створює величезні можливості для виробників та експортерів. Ми вже повинні почати думати про те, як розумно займатися післявоєнною відбудовою України та знівелювати розриви, утворені очевидним крахом російських компаній.

Враховуючи визначальний вплив військових дій на фоні податкової децентралізації в Україні на організаційно-економічне забезпечення розвитку територіальних громад, необхідною є розробка стратегічних напрямів реалізації дієвих механізмів розвитку територіальних громад в умовах післявоєнного стану, сформованих на основі чітко встановлених цілей, принципів та важелів втілення конкретних кроків стосовно акумулювання ресурсного потенціалу в напрямках, які є критично важливими для комплексного розвитку територіальних громад у поточному та перспективному періодах.

Отже необхідно провести SWOT-аналіз територіальних громад, де виявити сильні та слабкі сторони, можливості і загрози, розробити систему релевантних показників, які можна виміряти або розрахувати і на основі яких робити висновок щодо доцільності реалізації стратегії [2]. Вважаємо, що така логіка цілком відповідає RBM-підходу, тобто управлінню, орієнтованому на результат.

Список використаних джерел:

1. Реформа децентралізації в Україні: проблеми здійснення... URL : <https://ipiend.gov.ua>.
2. Методичні рекомендації щодо формування і реалізації стратегічних і програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади. URL: <https://ck-oda.gov.ua>.